

סימן ט - מה שאמר בליל חג פסח

בזכרונות תלמידו ר"י גאלדמן זצ"ל כתב נכדו וז"ל:
ק"ז זצ"ל הי' רגיל בכל שנה בליל פסח לספר, סיפור ששמע מרבו הר"ב
כ"ץ זצ"ל שהוא ז"ל שמעו מרבו מרן החתם סופר זצ"ל ששמעו מרבו הגה"נ
רבי נתן אדלער זצוק"ל [וגם דרכם היתה לספר זאת בליל פסח], בעו
המחלוקת הגדולה שבין הגה"ק ר"י אייבשיץ וריעב"ץ זצוק"ל שהרגיזו
והרעישו תבל ומלואה, רצה הר"י אייבשיץ זצוק"ל לידעהמון עם בעני

המחלוקת, מה עשה התחבא עצמו בלבוש של יהודי פשוט ונכנס לבית מרזח [קרעטשמע] אחד באמצע הדרך והשיב עצמו לצד השולחן לשמוע מה שמדברים מענין המחלוקת ואתרמי שהיו שם תלמידי הפני יושע זצ"ל בדרכם חזרה מהישיבה - וכידוע החזיק הפנ"י לצדו של הריעב"ץ - ושמע הרבי ר' יונתן האידך הבחורים מתלוצצים ממנו, והיטב חרה לו שבחורים יתערבו במחלוקת לא להם, פנה להם באמרו שיש לו קושיא חמורה בזמר 'חד גדיא', דהנה כשאנו מחשבין בזמר חד גדיא נראה ח"ו דהקב"ה אינו צודק דהנה האב קנה גדי, והגדי לא עשה שום חטא ופשע, ובא השונרא בלי שום סיבה ואכל הגדי א"כ השונרא אינו צודק במעשיו ושוב כשהכלב בא ונשך להשונרא הרי הכלב צודק שהרי החזיק לימין הגדי, והחוטרא שהוכה להכלב אינו צודק דלמה הכה את הכלב שעשה כדין, ושוב צודק הנורא, והמים אינו צודק, והתורא צודק והשוחרט אינו צודק, ושוב המלאך המות צודק, ונמצא ח"ו שהקב"ה -- ע"כ קושייתו. ומתוכן הקושיא הבינו שאין זה איש כפרי בעלמא ובוודאי יש לו תירוץ ע"ז, ושאלוהו שיפרשו להם, ואמר להם דהתירוץ הוא דהגדי יש לו זקן, ולהשונרא אף שאין לו זקן מ"מ יש לו שפה [וואנצען] וא"כ מחולקים עכשיו ב' חשובים א' חשוב יותר מחבירו מ"מ שניהם חשובים הם, וא"כ הכלב שאין לו לא זקן ולא שפה אינו שייך כלל להמחלוקת וא"כ אינו צודק כלל במה שמערב עצמו במחלוקת שאינו שייך לו, אין איינמאל אז די הונט איז נישט גערעכט איז שוין דער באשעפער גערכט, ובזה סיים ואמר להם בנוגע להמחלוקת הנה מחולקים ב' חשובים אה"נ א' חשוב יותר מחבירו, אבל לבחורים ולסתם בנ"א שאינם חשובים כלל מה להתערב במחלוקת לא להם דהם בוודאי אינם צודקים. [כן הוא הסיפור כפי שמסרו מו"ז הגז"ל בשם ק"ז זצ"ל בשם רבו כנ"ל, והוא דלא כמו שנדפס בספר גדולת יונתן בשם מ"ר גאלדמאן בן ק"ז זצ"ל שאין ידוע למי כוונתו, והנכון הוא כמו שנדפס כאן].